

Poselství Svatého otce Františka ke 2. Světovému dni prarodičů a seniorů (24. července 2022)

„Ještě ve stáří budou přinášet užitek“ (Žl 92,15)

Moje milá, můj milý!

Slova žalmisty: „Ještě ve stáří budou přinášet užitek“ (92,15) jsou dobrou zprávou, skutečným „evangeliem“, tedy „radostnou zvěstí“, kterou můžeme světu hlásat u příležitosti druhého Světového dne prarodičů a seniorů. Jsou v rozporu s tím, co si o tomto období života myslí svět, a také s rezignovaným postojem některých z nás starších lidí, kteří od budoucnosti už nic neočekáváme.

Mnoho lidí se stáří bojí. Považují je za jakousi nemoc a jakémukoli kontaktu s ní je lepší se vyhnout. Myslí si, že staří lidé nejsou jejich starostí a měli by pobývat odděleni, třeba v domovech nebo v zařízeních, kde se o ně postarají, abychom o ně nemuseli pečovat my. Je to „kultura skartace“: mentalita, která nám dává pocit, že se lišíme od těch nejslabších a zranitelných, že se nás nedotýká jejich křehkost a že jsme od „nich a „jejich“ problémů odděleni. Písmo nás učí, že ve skutečnosti je dlouhý život požehnáním a staří lidé nejsou vydědění, kterým je třeba se vyhýbat, ale živoucí znamením Boží laskavosti, která daruje život v hojnosti. Požehnaný domov, který opatruje starého člověka! Požehnaná rodina, která ctí své prarodiče!

Stáří je životní období, jemuž neporozumíme snadno ani my, kteří ho již prožíváme. I když k tomu s odstupem času nakonec dojdeme, nikdo z nás se na něj nepřipravil a zdá se, že nás jakoby zaskočilo. Nejvyspělejší společnosti vynakládají mnoho prostředků na tuto životní etapu, ale nepomáhají nám ji pochopit a ocenit; nabízejí plány zdravotní péče, ale ne projekty na plnohodnotné prožití tohoto období.¹ Proto je obtížné hledět do budoucnosti a rozlišovat, jakým směrem se vydat. Na jedné straně jsme v pokušení odmítnout stáří tím, že skrýváme vrásky a předstíráme, že jsme stále mladí, zatímco na straně druhé se domníváme, že nemůžeme dělat nic jiného než zklamaně prožívat čas smíření s tím, že už nemůžeme „přinášet žádný užitek“.

Důchod a děti, které už dosáhly samostatnosti, způsobují, že mnohé z věcí, kterým jsme dříve věnovali čas a energii, už nejsou tak naléhavé... Vědomí, že naše síly ubývají nebo že začíná nemoc, může zpochybnit naše jistoty. Zdá se, že svět se svým rychlým tempem, kterému se snažíme stačit, nám nedává jinou možnost než přijmout za svou myšlenku, že už nejsme k ničemu. A tak se vznáší k nebi modlitba žalmu: „Nezavrhuj mě v čas stáří, neopouštěj mě, až ochabnou síly!“ (71,9).

Tentýž žalm – který uvažuje nad tím, že Pán byl přítomen ve všech obdobích našeho života – nás však vyzývá, abychom i nadále doufali. Až zestárneme a zbělejí nám vlasy, Bůh nám bude stále dávat dar života a nedopustí, aby nás přemohlo zlo. Budeme-li mu důvěřovat, najdeme sílu ho stále chválit (srov. v. 14–20) a zjistíme, že stárnutí není jen přirozené chátrání těla nebo nevyhnutelné plynutí času, ale dar dlouhého života. Stárnutí není odsouzení, nýbrž požehnání!

¹ Katecheze o stáří - 1. Milost času a smlouva životních období (23. února 2022).

Proto bychom měli o sebe pečovat a učit se aktivně prožívat aktivní svá léta i z duchovního hlediska: pěstovat svůj vnitřní život vytrvalou četbou Božího slova, každodenní modlitbou, přijímáním svátostí a účastí na liturgii. A spolu se vztahem k Bohu udržovat také vztahy s druhými: především s rodinou, dětmi a vnoučaty, kterým můžeme projevit svůj láskyplný zájem; a rovněž vztahy s chudými a trpícími lidmi, jimž můžeme být nablízku konkrétní pomocí i modlitbou. To vše nám pomůže, abychom se necítili být pouhými diváky v divadle světa, abychom se neomezovali na „pozorování z balkónu“, na stání u okna, protože život je všude kolem nás. Když naopak zbystříme své smysly, abychom rozpoznali Pánovu přítomnost², budeme jako „zelené olivy v Božím domě“ (srov. Ž 52,10), budeme se moci stát požehnáním pro ty, kdo žijí vedle nás.

Stáří není neužitečným obdobím, kdy bychom měli zůstat stát stranou a přestat veslovat, ale obdobím, kdy ještě můžeme přinášet ovoce: čeká nás nové poslání, které nás vybízí hledět do budoucnosti. „Výjimečná vnímavost stařeckého věku k projevům pozornosti, hnutí mysli a citům, které nás polidšťují, by se měla stát posláním mnohých seniorů a jejich volbou z lásky vůči novým generacím.“³ To je náš příspěvek k revoluci něhy,⁴ k duchovní a nenásilné revoluci, k níž vás, milí prarodiče a senioři, zvou, abyste se stali jejími protagonisty.

Svět prožívá těžké období, poznamenané nejprve nečekanou a prudkou bouří pandemie a poté válkou, která poškozují mír a rozvoj v celosvětovém měřítku. Není náhodou, že se válka vrátila do Evropy v době, kdy odchází generace, která ji zažila v minulém století. Tyto velké krize nás mohou učinit necitlivými vůči existenci jiných „epidemii“ a dalších rozšířených forem násilí, jež ohrožují lidskou rodinu a náš společný domov.

Tváří v tvář tomu všemu potřebujeme hlubokou změnu, obrácení, které odzbrojí srdce a umožní každému rozpoznat v druhém bratra. A my, prarodiče a senioři, máme velkou zodpovědnost: naučit ženy a muže naší doby vnímat druhé se stejným chápajícím a láskyplným pohledem, jaký věnujeme svým vnoučatům. Pěčí o druhé jsme pročistili svou lidskost a dnes můžeme být učitelé způsobu života, který je mírumilovný a pozorný k těm, kteří to nejvíce potřebují. Naše chování může být mylně považováno za slabost nebo poddajnost, ale budou to tiší, kdo dostanou zemi za dědictví, a nikoli ti agresivní a násilníci (srov. Mt 5,5).

Jedním z plodů, které máme přinášet, je ochrana světa. „Všichni jsme prošli rukama svých prarodičů, kteří nás drželi v náručí.“⁵ Dnes je však čas, abychom drželi ve svých náručích – konkrétní pomocí nebo třeba jen modlitbou – nejen své vnuky, ale i mnohé jiné, vystrašené, které jsme ještě nepotkali a kteří možná utíkají před válkou nebo kvůli ní trpí. Stejně jako svatý Josef, milující a starostlivý otec, chraňme ve svých srdcích děti na Ukrajině, v Afghánistánu, Jižním Súdánu...

Mnozí z nás dozráli k moudrému a pokornému vědomí, které svět tolik potřebuje: nespasíme se sami, štěstí je chléb, který jíme společně. Vydejme svědectví těm, kdo si namlouvají, že osobní naplnění a úspěch najdou v konfrontaci. Dokáže to každý, i ten nejslabší. Už jen to, že umožníme druhým – často lidem z jiných zemí –, aby se o nás starali, je způsob, jak říci, že společný život je nejen možný, ale i nutný.

Drahé babičky a drazí dědečkové, drahé stařenky a drazí starci, v tomto našem světě jsme povoláni být budovateli *revoluce něžnosti*! Udělejme to tím, že se naučíme se stále častěji a lépe využívat nejcennější nástroj, který máme a který je pro náš věk nevhodnější: modlitbu. „Staňme se

² Katecheze o stáří – 5. Věrnost Božímu navštívení pro budoucí generaci (30. března 2022).

³ Katecheze o stáří – 3. Stáří jako pramen lehkomyšlné mladosti (16. března 2022).

⁴ Katecheze o svatém Josefovi – 8. Svatý Josef, otec vlídnosti (19. ledna 2022).

⁵ Homilie na mši při prvním Světovém dni prarodičů a seniorů (25. července 2021).

také trochu básníky modlitby, zkusme hledat svoje slova, osvojme si ta, kterým nás učí Boží slovo.“⁶ Naše důvěrná modlitba může udělat mnoho: může doprovázet bolestný výkřik těch, kdo trpí, a může pomoci změnit srdce. Můžeme být „stálým ‚sborem‘ velkého duchovního chrámu, kde prosebná modlitba a chvalozpěv podporují společenství, které pracuje a zápasí na poli života.“⁷.

Světový den prarodičů a seniorů je tedy příležitostí znovu s radostí říci, že církve chce slavit společně s těmi, které Pán – jak říká Bible – „nasytil dny“. Oslavme ho společně! Vyzývám vás, abyste tento den vyhlásili ve svých farnostech a společenstvích; abyste navštívili nejosamělejší seniory doma nebo v domovech, kde pobývají. Postarejme se o to, aby nikdo neprožil tento den v osamění. Mít někoho, na koho se můžeme těšit, může změnit dny, kdy si myslíme, že od budoucnosti už nemáme očekávat nic dobrého. A z prvního setkání se může zrodit nové přátelství. Návštěva osamělých starých lidí je skutkem milosrdenství dnešní doby!

Prosme Pannu Marii, Matku něžnosti, aby nás všechny učinila tvůrci *revoluce něžnosti*, abychom společně osvobodili svět od stínu osamělosti a od démona války.

Všem vám a vašim blízkým posílám své požehnání s ujištěním o své láskyplné blízkosti. A vás prosím, nezapomeňte se za mě modlit!

Dáno v Římě u Sv. Jana v Lateránu dne 3. května, na svátek svatých apoštolů Filipa a Jakuba

FRANTIŠEK

⁶ Katecheze o rodině– 7. Prarodiče (11. března 2015).

⁷ Tamtéž.